

SZENTESI LAP

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 8 K Vidéken: egész évre 12 K
félévre 4 K, negyedévre 2 K félévre 6 K, negyedévre 3 K
Egy lap 2 fillér. Megjelenik vasárnap és csütörtökön.

A szerkesztésért felelős
SIMA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vajda Bálint utóda könyvnyomdája Kossuth-tér 4. szám
(ref. bérház), ide intézendők a lapot érdeklő mindenféle
küldemények hirdetési és előfizetési díjak.

Vasútunk államosítása.

Szentés jövője.

A város vasutjának dolgával cikksorozatomban már foglalkoztam A mai tarthaatlan állapot javítása érdekében sürgettem a tarifa módosítását, amely elősegíthetné vasutunk jobb jövedelmezőségét.

Van azonban még egy másik orvosság, amely jelentékenyen kedvező lehetne a városra: vasutunk államosítása. Első szempillantásra talán lehetetlennek és kivihetetlennek tetszik ez, úgy de ha dolog mélyébe jobban bele hatolunk, akkor azt látjuk, hogy talán még sem egészen lehetetlen és nincsen okunk megtenni a kísérletet, amelylyel úgy lehet a jövendőre igen nagy tehertől menekülnünk meg.

Vasutunkért, ha az állami kezelésbe megvát az engedély okirat szerint az állam mintegy 700.000 koronát volna köteles nekünk meg téríteni. Ez természetesen arra az esetre áll, ha az állam kezdeményezi a vasut megváltását, míg ha mi teszük ugyan azt föltétlenül kisebb összegért kell felajánlanunk.

Nos én amidőn a kérdést nézem arra a konkluzióra jutok, hogy számbavetvén minden körülményt a város még az esetben is jobban jön ki, ha a vasutját az államnak átengedi 550.000 koronáért, mert meg marad ugyan a vasutépítési kölcsön továbbra is a várn terhen, amelyet úgy vett föl a város annak idején, hogy azt sem a bank sem a város föl nem mondhatja,

de a nyerendő ötszázötvenezer koronát olyan jövedelmezőforrássá teheti a város, amely bőséges kárpótlást nyújt az elengedett megváltási összegért.

Egyik cikkemben már foglalkoztam a kötelező városi tűzkár biztosító intézet dolgával s rámutattam annak hasznos és a városi közjövödelmek fokozása szempontjából ilyen jelentős dolgára. Szerintem a vasut állami kezelése esetén nyerendő tőke összeg, mint a városi tűzkár biztosító intézet alap tőkéje nyerhetne igen célszerűbb befektetést, sőt messzebb menőleg a 886.000 koronás államadósági kötvényünkkel együtt alapja lehetne a városi jelzálog és a városi tűzkár biztosító intézetnek együttesen.

Ma a helyzet az, hogy vasutunkra évenként ráfizetünk körülbelül 13.000 koronát, míg a 886.000 koronás kötvényünk jövedelmez 39870 koronát. Könnyű nagyon egyszerű számvetéssel kihozni azt, hogy ennél rosszabb tőke elhelyezés lehetetlen és szinte szédületes különbözetet tár fel előttünk az együttes két intézmény jövedelmezősége a mai állapothoz képest.

Nem akarom megismételni ezen a helyen minapi fejtegetéseimet, amelyeket ebben a tárgyban már irtam így tisztán vasutunk államosításának lehetőségéről akarok szólni

Az természet szerűen alig hiszhető, hogy magát a Kunszentmár-

ton—szentesi h. é. vasutat államosítsák. Az államra nézve ennek semmi célja és jelentős értelme nem volna. Azonban vissza emlékeztetett 1907 évre, amidőn a koalíciós kormány nagy vasúti beruházási törvénye volt tárgyaláson. Ez alkalommal a volt szentesi képviselő, dr. Molnár Jenő, mint a törvényjavaslat előadója fölvitette azt a gondolatot, hogy a második délvidéki fővonal kiépítése célszerű volna a Szolnok—Szentés—Hódmezővásárhely—Makó—Temesvári helyi érdekű vasutak megváltásával. Ezt az eszmét a kereskedelmi kormány akkori vezetői olyannak jelentették ki, amely a legközelebbi vasúti beruházásoknál figyelembe lesz veendő.

Eddig nem volt újabb nagy vasúti beruházás, de a közel jövőben feltétlenül lesz s szerintem épen volna célszerű nekünk már most megmozdulni s vasutunk államosításának kérdését felszínre vetni, illetékes helyen a tanácskozásokat megindítani s a koalíciós kormány ígéret számba menő kijelentését valóra váltani.

Ha a kérdést komoly megfontolás tárgyává tesszük: mi sem látszik ez egész kérdésben természetesebbnek és előnyösebbnek, mint az, hogy vasutunk államosítása kapcsán egyúttal megnyerjünk egy nagy forgalmú vasúti fővonalat is, amely közvetlen és egyenes összekötetésben hoz bennünket a fő-

Az első Szentés városi állandó MOZI szombaton nyílik meg!

városát s a délvídekkel egyaránt Iparunk, kereskedelmünk, egész közgazdasági életünk jelentékeny fellendülését jelenthetné ez s emellett, amint erre rámutattam a nyereendő tőke összeg olyan kihasználása is módunkban volna, ami el-tüntetné a vasúti kölcsön törlesztésénél ma jelentkező hiányt.

Lehet ugyan fölvetni azt érvelésem ellenében, hogy nem csak a mi, hanem több helyi érdekű vasútról van szó s azoknak államosítása nem rajtunk áll, hanem az illető érdekeltsegeken. Ez föltétlen igazság. Ámde a helyzet az, hogy a pusztatenyő—kunszentmártoni vasút ma az ország egyik legjövődélmezőbb vasútja így is. Olyan jövedelme van, amely mellett az államnak eltekintve „az állami érdek”-től föltétlen joga van az államosításhoz s ha a második délvídek vasút kiépítése tényleg aktualissá válik, az esetben a többi vasúttal szemben — eltekintve attól, hogy azok is szépen jövedelmeznek — az „állami érdek” lép előtérbe az jön tekintetbe.

Mindezeket összegezve vég-eredményében odajuthatnak ki, hogy első rangú érdeke a városnak a vasút államosításának kérdését felszínre vetni. Olyan dolog ez, amelyhez semmi egyéb nem kell, mint egy közgyűlési határozat. Hiszen minden biztonnal! mondhatom a város nem lehet elég olcsó ahoz, hogy ezen az üzleten ne nyerjen, mert a mostani üzlet mindennél drágább.

Sajátságos ugyan azt állítani, hogy nem tudunk olyan olcsók lenni, hogy az üzleten nyereségünk ne legyen — utalok azokra az előnyökre, amit a fővonal jelenthet a városnak és utalok arra, hogy tőkénk elhelyezésénél a deficit nyolctizszeresét is nyerhetjük bevételi többlet gyanánt.

Sima László.

A demokratikus birtokpolitika hajnala.

A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége, amelyet alturista bank néven is ismerünk, legutóbb törvényha-

tóságokhoz, amelyben egyrészt tájékoztatja a közvéleményt jövendő munkássága részleteiről, másrészt kéri a törvényhatóságok támogatását e munkához. E szerint a törvény alapján megalakult ezen új intézmények célja, hogy közvetítői haszon nélkül ingatlan földdarabokat és telepítéseket végezzen s ily módon elősegítse a kisebb középirtokok keletkezését, másrészt a nagyobb kötött birtokokon bérlő szövetkezetek alapításával meghonosítsa a kis bérelti rendszert, célja továbbá, hogy kivándorlókat tervszeresen visszatelepítsen, községek, közbirtokosságok és törvényhatóságok részére közlegelőket szerezzen, munkaházakat építsen, valamint parcellázásokhoz olcsó kölcsönt nyújtson. Mind e nemű ténykedésében azonban a főfigyelmet arra fordítja, hogy nemzetiségi vidéken erősítse a magyarságot.

Különösen ez utóbbi cél érdekében van szüksége a törvényhatóságok és hazafias értesű különböző társadalmi és gazdasági szervezetek, nemkülönben egyének támogatására. Ez a támogatás első sorban abban nyilvánul, hogy tudomására kell hozni a banknak az eladásra kerülő birtoktesteket, vagy azokat, amelyeket kisbérlet útján kíván tulajdonosa hasznosítani. Nem sok tehát, amit a bank kíván, de bizonyos, hogy a munka lovábbi folyamán ennek a támogatásnak nagyobbodnia kell, mert hiszen most csak arról van szó, hogy az alturista bank, a magyar gazdaközönség régi óhajainak egyik megtestesülése, egyelőre megszerezzen olyan birtokokat, amelyek segítségével lesznek a földművelésügyi miniszter által irányított nemzeti irányú demokratikus földbirtokpolitikájának széles körre való kiterjesztésénél.

Hogy ezt mi igazi demokratikus birtokpolitika Magyarországon való hajnalhasadásának tekinthetjük, az kétségtelen, mert hiszen parcelláztak különösen a nyereszkező pénzintézetek, a meggazdagodni vágyó fiskálisok, de mindég úgy, hogy a parcellázás a kisemberek bőrére ment, abból legtöbb haszna a parcellázónak volt, vagy annak, aki az üzletet közvetítette. Csináltunk bérlő szövetkezetet is,

de a hozzá szükséges anyagi eszközöket roppant keservesen birtuk előteremteni, s rendszerint igen drágák is voltak. Egyszóval demokratikus birtokpolitika eddig is volt, de nagyon drága volt, még a nemzetközi szociáldemokraták is belekóstoltak a földbirtokpolitikába, igaz, hogy ők a földbirtokpolitika minden fontos kérdéseit a magánjog, az egyéni tulajdonjog súlyos sérelmével akarták elintézni, ami tehát szintén nem igaz, és nem demokratikus földbirtokpolitika — mert hol van abban demokratia, ami akár egyik, akár másik embertársunk bőrének a rovására megy?

Most azonban az alturista bank munkásságának megkezdése után lesz hozzá pénz és van hozzá elég jóakarata is, hogy földbirtokpolitikának valóban demokratikus alapon rendezzük be, még pedig úgy, hogy annak a nemzeti eszme is hasznát lássa. Igaz, hogy a betöltendő feladatok nem lesznek valami könnyűk. Az anyagi eszközök sem

ELSŐ SZENTESI KENYÉRGYÁR R.-T.

Gazdák figyelmébe!

Korpa

elsőrendű, jöminőségű méter-mázsánként . . . . . 15 k 40 f.
Zsoldos-korpa méter-mázsánként . . . . . 17 k — f

Szemes tengeri és árpa valamint darák

mindenkor a legolcsóbb napi áron.

Gazdasszonyok figyelmébe!

Liszték

kitűnő minőségben, szám szerint.

Párkorpa

házikenyérsütéshez, komlóvirággal készítve, különként . . . . . 80 fill.

Mindezek az áruk, valamint kitűnő, izletes fehér és félbarna kenyérünk kaphatók gyári üzletünkben

piactéri üzletünkben és viszonteladóinknál

kiknek üzlete piros-zöld színű Korona-Kenyér feliratu táblával van ellátva.

Tisztelettel

Első Szentesi Kenyérgyár R.-t.

tulságosan nagyok, de utóvégre is ahol a kellő jóakarattal meg van s nem hiányzik a társadalom támogatása és a mostan érezhető hiányok pótlásához lesz kellő jószándék: remélhetőleg a meginduló munka nem fog nagy akadályokba ütközni s kifejlődhetik oly nagy mértékben rövid idő múlva, amint azt az ország érdeke megköveteli.

Itt van hát az ideje annak, hogy azok akiket érdekel az ország jövő sorsa, munkához lássanak. Új és hálás terület nyílik meg különösen a gazdátársadalmi szervezetek működésének, amelyek már azelőtt sem idegenkedtek a fentebb vázolt munkásságtól, sőt azt mondhatnók, ennek a munkának gyakorta hamvadó üszkét csakis ők élesztették, míg végre a fellobbanó tűz, amelyet az altruista bank képvisel, végleges és helyes irányt mutathat nemzeti, demokratikus irányu birtokpolitikánk kiépítéséhez. Szép feladat vár egyesekre is, különösen azokra, a kiket méltó aggodalommal töltött el az alsóbb társadalmi rétegek bomlása. Szervezkedjünk tehát ehhez a munkához!

HIREK

— **Városi közgyűlés.** Mint értesülünk legközelebbi városi közgyűlés szeptember 10-én — kedden 9 órakor lesz az új városháza nagytermében. — A közgyűlés tárgysorozatát legközelebbi újságunkban közöljük.

— **Megnyílik az Uránia.** Mint jeleztük legutóbbi újságunkban az Uránia tudományos mozgóképszínház szentesi fiókját a napokban nyílik meg. Az első előadás mint értesülünk szombaton este lesz, olyan műsorral, amelyhez hasonló még nem volt Szentesen. A nagyközönséget tájékoztató színlapokat pénteken bocsátja ki a színház igazgatósága.

— **Népgyűlés Mindszenten.** Szeptember 15-én a politikai helyzet dolgában népgyűlés lesz Mindszenten. A népgyűlésen a szövetség ellenzék részéről többen fognak megjelenni.

— **Barbárság.** Egy képes levelezőlapot hozott a posta szerkesztőségünknek. A képes lapon, amely a budapesti Operát ábrázolja e sorokat olvashatjuk: Művészeti remek minden nemzet féltve őrzött közkincese. Merényletet követ el

aki azokon változtat. A lánchid, az Opera világhírű remekművek. Még is át akarják alakítani. Minden kultur ember tiltakozzék e barbárizmus ellen! — Szívesen adjuk le ezt a rövidke főlhívt. Hiába, amikor az alkotmányon keresztül gázolnak, akkor a féltve őrzött építészeti remekeket sem kímélik meg, mintha csak azt mondanák, legyen vége mindennek, ami a multra emlékeztet.

— **A polgári leányiskola.** A polgári leányiskolába az idén összesen 149 növendéket irattak be. A múlt évben a beiratkozottak száma 140 volt. A növendékektől tandíj címén beszédelt összegekből összegekből összesen 1200 korona folyt be a közpénztárba.

— **A városi kertészek kérése.** Tóbiás Károly főkertész és Kázmér János kertész kérést intéznek a városhoz fizetésük javítása iránt. A kérelemben részletesen kifejtik, hogy a legutóbbi pár év alatt milyen jelentékeny megnagyobbodott a fűskola s általán véve a város kertészete s hogy az elhanyagolt kertészet most lépett a fejlődés igazi útjára s méltányosságot kérnek a képviselőtestülettől akkor, amidőn a változott körülményekre tekintettel fizetésük megjavítását kérelmezik. A kérvényben egyúttal arra is rámutat a főkertész, hogy a város a facsemetéket a mostani 45 filléres arban olyan olcsón adja, hogy arra ráfizet. A kertészek kérése olyan méltányos, hogy annak teljesítése elől a városnak elzárkózni szinte lehetetlen. Minden esetre kívánatos azonban, hogy akkor amidőn kertészeteink fejlesztése olyan szépen halad előre a mostani pátriarkális rendszer helyébe minél sürgősebben lépjen az üzleti rendszer, mert egy akkora és olyan szépen ápolt, gondozott telepek, miot a város kertészete föltétlenül jövedelmezni kell, nem pedig deficitet produkálni. Ha ez meg lesz, akkor a kertészek fizetésének javítása bőséges fedezetet fog találni.

— **Szabadság kérelem.** Dósa Sándor városi kiadó, négyheti szabadság engedélyezését kéri a közgyűléstől.

— **Párbajozó tisztársak.** A kerületi munkás biztosító pénztár két tisztviselője Lévai Antal igazgató és Dóci Imre ellenőr kardpárbajt vívtak, amelyben mind két fél megsebesült.

GRUBMÜLLER JOZSEF Simonyi Ernő u. 4. szám alatti leégett házában megmaradt nád- és faanyagok jutányos áron eladtnak — megtekinthető a helyszínen. — Értekezhetni Simonyi Ernő u. 11. szám alatt.

Kiadja:

Vajda B. Utóda könyvnyomdája.

Hirdetések olcsón felvételnek.

Hölgyek figyelmébe.

Tisztelettel értesítem a t. hölgy közönséget, hogy a fésülést, hajszülést a legolcsóbb ár mellett — úgy a lakásomon, mint házhoz kijárva elvállalom. — Lakásom Klauzál-útca 24. sz.

A n. é. hölgyközönség b. pártfogását kérve. Tisztelettel:

Sipos Mariska.

Földeladás.

Jószai Bálint Berken levő 21. számú 54 hold tanya földje egy esetleg több részletben eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal a helyszínen.

Eladó

a Tóth József-útca 17. szám alatti ház Ugyanott egy bútorozott szoba kiadó. Értekezni lehet a helyszínen.

Két leány lapunk könyvnyomdájába tanulónak fizetés- sel felvétetik.

Bokor Lajos

I. ker. Törzs Kálmán-útca 3. számú háza eladó. Értekezhetni ugyanott.

Kiadó lakás. Kisgörgös-útca 12. sz. alatti ház al., két egymásbanyiló szép nagyszoba, konyha, a hozzávaló mellékhelyiség, szeptember 29-től kezdve kiadó, értekezni lehet a Szentesi Lap kiadóhivatalában.

Kiadó föld. Balogi Emilia tulajdonát képező fábiáni állomás mellett levő 63 kishold kaszáló földje több időre haszonbérbe adatik, egyezséget lehet kötni Dopszer Károly megbizottal. Sáfrány Mihály-útca 82. sz.

NÉVJEGYEK és igen izléses lakodalm. meghívók, valamint mindenféle könyvnyomdai munkák olcsó áron készülnek **Vajda B. utóda nyomdájában Szentes, ref. bérház.**

Eladó föld.

Kanász Nagy Sándorné Szekeres Zsuzsánnának Ecsere 11 hold, Dónáton pedig 18 hold földje, szabadkézből eladó. Értekezni lehet Klauzál-útca 21. szám alatt a tulajdonossal.

Olcsó kölcsön!

Aki drága kamatu kölcsönét 4 1/2% kamatu kölcsönre óhajtja kicserélni, forduljon bizalommal ifj. Fazekas Antalhoz, aki található (Báró Harucker-utca) református egyház épületébe, új csendőrlaktanya mellett, ahol úgy jég-, mintűzbiztosítások a legolcsóbb díjtételek mellett elfogad.

Tisztelettel

Ifj. Fazekas Antal
pénzkölcsön közvetítő.

Értesitem

a nagyérdemű közönséget, hogy lisztüzletemet e hó 5-én, (Báró Harucker-utca) református egyház, épületében az új csendőrlaktanya mellett megnyitottam, ahol sajátörlesű lisztet, árpát, korpát, kukoricát és csirkének való darát bármely mennyiségben pontos kiszolgálás mellett árusítok és kenyérgyári izletes kenyér nálam bármikor beszerezhető. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve vagyok

Tisztelettel

Ifj. Fazekas Antalné.

I. ker. Kurcparti utca 27. számú ház kedvező fizetési feltételek mellett eladó Bővebb felvilágosítást ad ifj. Fazekas Antal

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy réz- és vasbutor-gyáramat Aradon, József főherceg-ut 11. sz. és Karolina-utcai sarokházba helyeztem át, ahol

réz- és vasbutorokat

a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelben készítek.

Raktáron tartok rézagyakat, mosdóasztalokat és éjjeli szekrényeket márvánnyalappal, toiletteket ruhafogasokat és karnisokat és mindenféle rézárakat, vasbutorokat, sodrony-ágybetéteket és kocsikulcsokat, gyermekágyat és gyermekkocsikat, kerti berendezéseket, tűzmentes pénzszekrényeket, rugókat és ruganyos árúkat és különlegességeket.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítek.

Tisztelettel

Garai Károly

réz- és vasbutor gyáros

A JELENKOR LEGJOBB

eredeti

Sack Rudolf gyártmányu (tükör) acél ekői, valamint egyéb talajmivelő eszközei, eredeti Kálmán-féle szóró és szelelő rostái, Deering-féle tárcsás boronái, Vestfalia műtrágya szórói, ugyszintén szecska-)(vágó és kukorica morzsolói)-(

legolcsóbban

beszerezhetők

GAZDASÁGI GÉPFORGALMI VÁLLALAT

cégnél

Dr. László Vilmos főorvos ur házában Szentes, Kossuth-utca 20. sz.

Hirdetések olcsón felvételnek.

Uránia

Mozgó színház

Szept. 7-én, azaz szombaton

kezdi meg

kitűnő műsorával

előadásait.

Szentes, 1912 szept. hó.

Számos látogatást kér:

az Igazgatóság.